

naslovne vesti

Veselje prirediteljic in pomoč potrebnim

LJUBLJANA – Predverje stolpnice na Trgu republike je bilo kar premajhno za vse, ki so včeraj prišli nakupovat na dobrodelni bazar – že petič zapored so ga pripravile članice slovenskega mednarodnega združenja žensk (SILA). Slovenke, ki so živele v tujini, ter žene tujih veleposlanikov in gospodarskih predstavnikov pri nas so se odločile, da bodo izkupiček namenile organizacijam in programom, ki pomagajo otrokom in ženskam, žrtvam duševnega in telesnega nasilja.

Ženske iz sedemindvajsetih držav, letos so prvič sodelovale tudi predstavnice iz Južne Koreje, Slovaške in Madžarske, so na stojnicah prodajale vsemogoče, večinoma pa izdelke, značilne za pokrajine, iz katerih prihajajo. Dobiti se je dalo različno pecivo z vseh koncev sveta, domačo marmelado v ličnih kozarčih, božične in novoletne voščilnice, rute, kape in klobuke. »V petih letih smo dobile izkušnje, po čem je več povpraševanja, in se za to prireditve po malem pripravljamo vse leto. Vsakič, ko se vračamo iz domovine, prinesemo izdelke za bazar,« je razložila Catherine King, žena predsednika British Councila. Do dvanajstih, manj kot tri ure po otvoritvi, so bile nekatere stojnice že skoraj razprodane, srečk za srečelov (dobitniki glavnih nagrad bodo potovali v Rusijo, v Turčijo in preživeli sedem dni v Dalmaciji) ravno tako ni bilo več.

»Vse ženske, ki smo v združenju SILA, vemo, kako si kot tujec ranljiv v novem okolju. Med seboj si pomagamo, da se vanj vklopimo, SILA je naša razširjena družina. Zelo dobro se počutimo v Sloveniji in zato pripravljamo ta bazar s tako velikim veseljem,« je povedala Patricia Burd. Bazar bo danes tudi v Novem mestu, in sicer od 11. ure v kulturnem domu Janeza Trdine. Zbrana sredstva bodo za otroški oddelek novomeške bolnišnice za nakup aparatur. **B. H.**

Božični semenj za novo šolo

LJUBLJANA – »Ena od oblik dela in sodelovanja med učitelji, učenci in njihovimi starši na naši šoli je tudi priprava božičnega semnja,« je povedala Branka Strmole Ukmar, učiteljica osmega razreda na Waldorfski šoli, na kateri je bila včeraj že sedma tovrstna prireditev.

Poleg prodaje izdelkov, ki so jih večinoma iz naravnega materiala naredili osnovnošolci in njihovi starši, so se čez dan vrstile razne dejavnosti. Za otroke in odrasle so pripravili ustvarjalne delavnice, na katerih so kiparili, izdelovali adventne venčke, igrače iz nepredene volne, oblikovali glino in čebelji vosek in se učili enakomernosti ritma. Najmlajši so si lahko ogledali lutkovni predstavi, na odrh velike in male dvorane pa so nastopili glasbeniki in plesalci – učenci šole in gostje. Posebno veliko obiskovalcev se je zadrževalo v restavraciji; hrano, ki so jo stregli, so skuhal in spekli starši šolarjev. Izkupiček s semnja bodo letos namenili gradnji nove šole. »Zdaj je vrtec na eni lokaciji, pouk razredov nižje stopnje na drugi in višje stopnje na tretji, zato je zelo težko delati. Z mestom se dogovarjamo za zidavo nove stavbe, v kateri bi poleg obstoječih programov delovala tudi waldorfska srednja šola,« je pojasnila Branka Strmole Ukmar. **B. H.**

Albanci so se odločili za novo ustavo

TIRANA – Albanski predsednik Rexhep Meidani je včeraj v Tirani podpisal novo albansko ustavo, ki je takoj postala veljavna. Meidani se je ob tej priložnosti predstavnikom mednarodne skupnosti zahvalil za podporo pri referendumu in ustavo označil za simbol albanske prihodnosti v Evropi. Najvišji državni pravni akt še posebej poudarja spoštovanje demokratičnih, človekovih in državljanskih pravic.

Po podatkih albanske osrednje volilne komisije se je nedeljskega referenduma udeležila polovica volilnih upravičencev, med njimi jih je kar 93 odstotkov glasovalo za sprejem nove ustave. Medtem je voditelj opozicije, nekdanji predsednik države Sali Berisha izjavil, da njegova Demokratska stranka ne priznava izidov glasovanja. **STA**

Naši košarkarji spet blesteli

BONN – Le še ena stopnička – zmaga čez tri dni v Murski Soboti proti Slovaški – je še ostala in Slovenija se bo uvrstila na košarkarsko EP '99. Včeraj so izbranci našega selektorja Borisa Zrinskega brez težav opravili z Nemci kar sredi Bonna (91:76; 44:35), s svojim znanjem očarali 3000 nemških navijačev in si resnično zaslužili veliko zmago, ki niti v enem trenutku ni bila vprašljiva. Izvrstno sta igrala predvsem branilca Jure Zdovc in Jaka Daneu, nastupinikovitejši je bil Ivica Jurković. »Dobili smo igro pod košema, ves čas igrali pametno in na reprezentančni ravni pokazali zmagovalni ritem, ki so ga igralci prinesli tudi iz klubov,« je bil po koncu tekme presrečen selektor Zrinski.

Vremenska napoved

Na Primorskem bo delno jasno, pihala bo šibka burja. Sprva bo delno jasno tudi ponekod v severozahodnih krajih Slovenije. Drugod bo pretežno oblačno. Zjutraj bo po nekaterih nižinah megla. Najnižje jutranje temperature bodo od -2 do 1, na Gorenjskem do -7, na Primorskem do 4, najvišje dnevne od 0 do 4, na Primorskem okoli 10 stopinj Celzija.

Nevarne jedrske igre

KIJEV – Ukrajina je sredi najhujše zime ostala brez elektrike in gretja. Ker uporabniki elektroenergetskim podjetjem dolgujejo že več kot milijardo dolarjev, so ta zdaj množično kaznovala skoraj vso državo, kjer imajo elektriko samo po nekaj ur dnevno. Izjema je za zdaj samo Kijev, kjer elektrika sicer je, toda zaradi krize so toplotne praktično prenehale ogrevati stanovanja in s tem seveda tudi hotele, kjer povprečna sobna temperatura v teh mrzlih novembrskih dneh ne presega 11 stopinj Celzija.

Zaradi silovite energetske krize se gredo zdaj v Ukrajini zelo nevarne jedrske igre. Ministrstvo za okolje je denimo že pred časom zahtevalo, da je treba černobilski jedrski reaktor št. 3 zaradi nujnih popravil čim prej zapreti. Natančen pregled tega edinega reaktorja, ki še deluje v Černobilu (eden je bil uničen v katastrofi leta 1986, dva pa so potem zaprli v naslednjih letih), je namreč pokazal, da je del opreme že močno dotrajan. Kljub popravilom julija lani in maja letos se napake še kar vrstijo. Zato so v ministrstvu sklenili, da je treba reaktor zapreti in ga temeljito pregledati. Določeno je bil že tudi datum – 1. december. **B. S.**

Mladič je ubijal z bojnimi strupi

SARAJEVO – Mednarodna skupina za zaščito človekovih pravic Human Rights Watch (HRW) je predstavila rezultate dvehletnih raziskav, ki so pokazali, da je med vojno v BiH vojska generala Ratka Mladića uporabljala bojni strup BZ (trihinoklidinil bezinat). Žrtve, okoli deset tisoč jih je bilo, so bili begunci – predvsem moški – ki so se iz Srebrenice in okolice umikali proti Tuzli. V gozdovih so jih pokončali srbski topniški izstrelki s smrtonosnim plinom.

Finski strokovnjaki sodne medicine so se lotili raziskave leta 1996. Še preden so se odpravili na teren, so opravili pogovore z okoli 35 preživelimi in ti so jih popeljali po grozljivih sledih. V goratem predelu osrednje Bosne so po gozdovih in jasah našli na stotine trupel, ki so leta nedotaknjena ležala na prostem. Finski strokovnjaki so vzeli vzorce tkanin in jih analizirali. Do gotovih trditev o bojnem strupu BZ so prišli po pregledu dodatnih 250 trupel, ki so jih pred njimi našli vladni organi Federacije BiH.

Bojni strup BZ vpliva na centralni živčni sistem. Po izjavah očividcev so se begunci in vojaki vojske BiH vedli nerazumno, halucinirali, se med seboj pobijali, veliko pa je bilo tudi samomorov. Zakaj mednarodna skupnost, predvsem ZDA, ni že prej raziskala teh grozodejstev, ni jasno. Odgovorni pri HRW pa menijo, da Američani podatkov niso dali v javnost zato, da ne bi še bolj zapletli razmer v BiH. **Z. L.**

Craxiju bodo vnovič sodili

RIM – Na italijanskem političnem nebu se dogajajo čudne stvari. Rimsko kasacijsko sodišče ni potrdilo sodb prejšnjih dveh sodnih instanc in ni blagoslovilo štiriletne zaporne kazni za politika Bettina Craxija zaradi sprejemanja podkupnine v največji aferi povojne Italije, ki je spodbudila prvo republiko. Aferi Enimont pravijo kar »mati vseh podkupninskih afer« in predvsem zaradi nje dandanes v Italiji ni ne socialistične ne demokršanske stranke, ki sta bili na vrhu vse povojno obdobje, poslovneža, ki sta bila obtožena podkupovanja, pa sta storila samomor. Zadevo je v začetku desetletja odkril tedanji simbol akcije »čistih rok« Antonio Di Pietro, ki je pred štirimi leti zaradi zapletov in pritiskov slekel sodniško togo ter presedlal med politike.

Craxi ni bil obsojen samo enkrat, vsi procesi proti njemu tudi še niso končani in sedem milijard lir, približno 700 milijonov dolarjev, kolikor naj bi jih dobil od lastnikov in upravljavcev propadlega kemijskega giganta Enimonta, je samo delček od 230 milijard, kolikor naj bi jih prejel v vseh podkupninskih aferah, ki mu jih očitajo. Prav afera Enimont pa je bila odločilna, ker so se z njo začeli pretresi in vsaj na zunaj spremenili politično podobo Italije. Predvsem zaradi Enimonta je Craxi zbežal iz Italije in se skril v Tuniziji, kamor nenehno romajo novinarji, poslovneži in politiki, zlasti tisti iz strank stranic naslednic Socialistične stranke, ki se ne more več pobrati. Skupaj z Craxijem so sicer poslali na ponovno sojenje tudi njegovega namestnika v stranki Claudia Martellija, obsojenega na eno leto zapora, češ da je v Enimontu spravil v žep pol milijarde lir.

Enimont je bil zvarek, ki sta ga zakuhali demokršanska in socialistična stranka, ko sta hoteli leta 1989 združiti državni naftni concern Eni in zasebno podjetje Montedison, največje med kemijskimi velikani. Vojna za prevlado med državnim in zasebnim se je začela, še preden je novi gigant zaživel, poskus združevanja pa jih je stal 2800 milijard lir, saj so izpuhtele v zrak. Vsega izginulega denarja bržkone ne bodo našli nikoli, v Perugii pa prav zdaj poteka proces, da bi našli sledi še za 50 milijardami lir. **T. H.**

dogodki na kratko

Občina, velika kot krajevna skupnost

HODOŠ – Z županom nove prekmurske občine Hodoš Ludvikom Orbanom (40) sem se srečal v narodnostni pisarni v vaškem kulturnem domu, v katerem že urejajo prostore za sedež občine, ki so si jo zelo želeli. Hodoš je bilo občinsko in okrajno središče že pred šestdesetimi leti, pred štirimi pa se je skoraj 91 odstotkov krajanov na referendumu opredelilo za ustanovitev lastne občine. Zgodilo se je drugače – Hodoš je bil priključen občini Hodoš - Šalovci s sedežem v Šalovcih.

»Seveda je bilo razočaranje ljudi zelo veliko, zato smo vsi skupaj vztrajali pri zahtevi, da dobimo svojo občino. Zdaj jo imamo in prepričan sem, da bomo v njej živeli bolje kot doslej v skupni občini Hodoš - Šalovci. Seveda ne želim, da bi me sosede iz Šalovcev razumeli narobe. Z njimi smo ves čas živeli v sožitju, dejstvo pa je, da smo od njih v minulih štirih letih dobili manj, kot bo predvidoma znašal letni proračun hodoške občine, to pa je 30 milijonov tolarjev,« je povedal Orban.

Občina Hodoš, v kateri je istoimenska vas in sosednji Krplivnik, šteje nekaj več kot štiristo prebivalcev. Po popisu iz leta 1991 jih je skoraj 67 odstotkov madžarske narodnosti, slabih 26 odstotkov pa je Slovencev. Pogled na madžarsko narodnostno volilno listo kaže na drugačno narodnostno sestavo, saj je na njej kar 80 odstotkov volivcev te narodnosti. »Kar za nas ni noben problem, saj ljudje ne glede na narodno pripadnost živijo v slogi. Končno pa bo primerna zastopnost Slovencev in Madžarov zagotovljena tudi v občinskem svetu. Tega bomo izvolili 6. decembra,« je pojasnil Orban.

V občini si veliko obetajo od gradnje železniške proge, ki bo vnovič povezala Slovenijo in Madžarsko. Prav na Hodošu bosta naša in madžarska država zgradili skupno železniško postajo, na kateri bo zaposlenih več kot sto ljudi. Priložnost za zaposlitev bodo dobili predvsem ljudje praktičnih poklicev (strojna in kovinarska dejavnost), administrativni in seveda nekvalificirani delavci. »Že zdaj pa se s Slovenskimi železnicami dogovarjamo, da bi se za strokovno delo na železniški postaji pravočasno usposobilo kar največ domačinov. V kraj bodo prišli tudi cariniki in policisti. Zvečine bodo to mladi ljudje, zato želimo zanje pravočasno zagotoviti stanovanja. Če bo šlo vse po načrtih, bomo na Hodošu zgradili stanovanjski blok. Ko bomo dobili železnico, se bodo za naš kraj zanimali tudi trgovci, obrtniki in podjetniki.

Hodoš je namreč obmejni kraj, čezmejno gospodarsko sodelovanje v okviru narodnega parka treh dežel pa bo moralo prejeti ali slej postati stalnica našega načina življenja ob meji. Že zdaj imamo to semenarsko podjetje (33 zaposlenih). Če se bo izkopal iz težav, bomo še naprej razvijali semenarsko dejavnost, za kar imamo dobre naravne danosti. V proizvodnjo semen bomo vključili tudi kmete,« je povedal hodoški župan Ludvik Orban.

O tem, ali bo županovl profesionalno, še ne razmišlja. Želi si le, da bi se občina uspešno razvijala. Zdaj je zaposlen v podjetju Semenarstvo kot strojnik kmetijske mehanizacije. Njegova žena Irma prav tako čuti posledice velike brezposelnosti, saj dela pogodbeno le dve uri na dan na hodoškem mejnem prehodu. Sicer pa je v občini zaposlenih blizu sto ljudi. **I. G.**

Iz trte izvite, pa tudi sicer žaljive obtožbe

MARIBOR – Na odprto pismo mag. Danila F. Križmana, mladega raziskovalca na mariborski strojni fakulteti, v katerem zaradi domnevnih kršitev pravnih aktov in statuta (naj ponovimo: kršena naj bi bila njegova pogodba o pridobitvi doktorata, postopki pri (ne)izvolitvi za višjega predavatelja, nazadnje pa naj bi ga bili tudi nezakonito odpustili) zahteva odstop rektorja dr. Ludvika Toplaka in ugotavljanje odgovornosti dekana fakultete dr. Adolfa Šostarja ter mariborskega župana in profesorja dr. Alojza Križmana, se je odzvalo vodstvo strojne fakultete.

Po besedah dr. Šostarja so navedbe Danila Križmana neresnične in žaljive. Križman naj ne bi bil opravljal svojih temeljnih delovnih obveznosti, poleg tega ni izpolnjeval niti minimalnih pogojev za opravljanje pedagoškega in raziskovalnega dela. Leta 1994 se mu je iztekla pogodba o podiplomskem študiju za pridobitev doktorata, vendar dotlej ni imel odobrene teme za disertacijo niti sklepa o imenovanju komisije in mentorja. V naslednjih štirih letih je bil formalno zaposlen na fakulteti in dobival plačo, vendar ni sodeloval ne v raziskovalnem ne v pedagoškem delu, niti ni predlagal teme za doktorat.

Danila Križman zato niso mogli izvoliti za visokošolskega predavatelja, njegove neutemeljene pritožbe pa je zavrnila tudi inšpekcija za delo, zato so mu 20. junija letos vročili dokončno odločbo o prenehanju delovnega razmerja. Šostar poudarja, da je v njegovem letniku v tem času doktoriralo trideset mladih raziskovalcev, Danilo F. Križman pa zdaj poskuša zvrniti krivdo za svojo neuspešnost na ramena drugih. **P. R.**

Križman obglavlja protokol

MARIBOR – Negodovanje mariborskega župana prof. dr. Alojza Križmana ob prihodu v dvorano Narodnega doma, kjer je minuli ponedeljek potekala proslava ob 80. obletnici bojev za severno mejo, smo opazili mnogi udeleženci, a šele nekoliko kasneje zvedeli, da je bil pravzaprav vzrok njegovega čemernega obraza sedežni red. Na željo predsednika Milana Kučana, tudi predsednika častnega odbora za proslavo, je služba protokola v prvi vrsti ob predsedniku med drugim rezervirala sedeža za oba županska kandidata: dr. Alojza Križmana s soprogo in prav tako za zakonca Sovič.

Ceprav so prireditve tega dne navzven tekle gladko, je bilo čutili napetost že na slovesnosti ob spomeniku generala Maistra. Kot smo zvedeli neuradno, naj bi bil mariborski župan posebej zahteval, da sodeluje pri položitvi venca k spomeniku, čeprav ob takšnih priložnostih to ponavadi stori predsednik države sam.

Za mariborski Večer je Križman izjavil, da protokolarna zadeva s sedežnim redom ni bila glavni razlog za njegov predlog disciplinskega postopka zoper vodjo mestnega protokola Doro Jančič, saj naj bi bila po njegovih trditvah storila več napak: na Trgu generala Maistra naj na prostoru za častne goste ne bi bil spoštovan protokol, vabila za proslavo naj ne bi bila razposlana pravočasno, zaslužnim za proslavo pa ni bila posvečena zadostna pozornost.

Župan prav tako očita mestnemu protokolu, da pripravljala slovesni sprejem za olimpijca Leona Štuklja z levo roko; delavke protokola so se po njegovih navedbah izgovarjale na Štukljevo slabo počutje in tako bo slovesen sprejem ob njegovi stoletnici šele ta ponedeljek. Jubilant je vse te očitke že zanikal, češ da je za preložitve prosil sam zaradi prehlada. **M. S.**

Homoerotični filmi v Slovenski kinoteki

LJUBLJANA – S svetovno premiero slovensko-nizozemskega dokumentarnega filma Čisto srečen, kakršen sem se bodo danes v Slovenski kinoteki začeli že 14. dnevi gejevskega in lezbičnega filma. Eden najstarejših festivalov homoerotičnih filmov v Evropi sploh – še pred Kinoteko so jih vrteli v Cankarjevem domu – bo potekal teden dni. Festival umetniških in komercialnih homoseksualnih filmov je prireditelj Roza klub poimenoval za mlajšega brata velikega mednarodnega filmskega festivala Ljubljana.

Letošnji program šteje 12 filmskih naslovov zadnjih štirih let. Med drugim bomo gledali film Popolni mrk, francosko-angleško-belgijsko dramo režiserke Agnieszke Holland. Gre za ljubezensko zgodbo dveh velikih poetov: starejšega Verlaina in mladega Rimbauda. Slednjega igra nihče drug kot Leonardo DiCaprio, ki je vroče poljube (še pred Titanikom) prihranil za moškega. **A. Č.**

V Kranju odprli Miklavžev sejem

KRANJ – V prostorih Gorenjskega sejma so včeraj odprli tradicionalni sejem, ki so ga poimenovali Miklavžev. Na njem bo darežljivi Miklavž lahko napolnil svoj pehar z igračami, sladkarijami in drugimi izdelki, primernimi za obdarovanje v tem času. Otroci si na sejmu vsak dan ob 17. uri lahko v živo ogledajo Miklavža z njegovim spremstvom ali pa se popeljejo z vrtno železnico. Sejem, na katerem sodeluje blizu 80 razstavljalcev, bo odprt do sobote, 5. novembra. **L. S.**

Slovenska karitas za Albanijo

LJUBLJANA – Človekoljubna pošiljka hrane in oblačil za Albance v vrednosti nekaj več kot 1,6 milijona tolarjev, ki jo naši misijonarki dr. Mirjam Praprotnik pošilja Slovenska karitas, je sinoči iz Luke Koper odpotovala na trajektu proti Draču, so povedali pri špedicijskem podjetju Interevropa v Kopru. Praprotnikova deluje v Albaniji že več let. Slovenska karitas upa, da bo s pošiljko vsaj nekoliko omilila stisko mnogih Albancev, vsem, ki so darovali rabljena oblačila, pa se iskreno zahvaljuje. **STA**

Večer, posvečen boju proti aidsu

LJUBLJANA – Pred svetovnim dnevom boja proti aidsu, 1. decembrom, letos v znamenju sporočila Mladi lahko ustavijo aids, bo po vsej Sloveniji veliko prireditev, strokovnih in družabnih srečanj, na katerih naj bi zvedeli vse o učinkoviti preventivi, možnosti testiranja in zdravljenju, pa tudi o potrebni strpnosti do okuženih in bolnih, ki so seveda tudi med nami. (Letos je umrlo sedem bolnikov, v minulih dveh mesecih so odkrili 7 novih okuženih, v povprečju so na infektivski kliniki v Ljubljani vedno zasedene dve ali tri postelje z bolniki z aidsom, nihče pa nima podatkov, koliko je dejansko okuženih.) Uvodna prireditev v vse poznejše, celotedensko dogajanje pri nas bo tako že danes ob 19.30 v Cankarjevem domu v Ljubljani. Skupaj sta jo pripravila Aids Fondacija Robert ter kulturnovzgojni in humanistični program Cankarjevega doma. Pričela se bo s krajšim koncertom klasične glasbe in ljudskimi napevi, nato bosta Violeta Tomič in Milan Štefe predpremierno predstavila del Primera Ronalda Akkermana (izpoved bolniške negovalke in bolnika z aidsom), Boris Ostan pa bo interpretiral izbrano poezijo in prozo. **D. B.**

iz nedeljskega snopiča

»Tito je kradel, a je dal tudi nam.
Franjo krade, pa nam ne da nič!«

Iz radijskega sprejemnika je odmevala Moja domovina, viža, ki so jo Hrvati spravili vkup v prvih dneh »domovinske« vojne. Zoprna pesem, ob kateri si človek nehote začenja dajati ritem. Odzveneli so zadnji takti. Iz zvočnikov je zadonelo: »Hrvatska radio televizija. Hrvatski radio. Treći program. Vjesti. Hrvatski predsjednik dr. Franjo Tuđman ...«. Večina vesti se pri naših južnih sosedih začne enako. Zveni znano?!

Bodi dovolj, sem si dejal. Nočem kvariti razpoloženja. V avtoradio sem zato potisnil kaseto. Djordje Balaševića. Če kdo, potem je za ustvarjanje avtentične jugo socialistične klime, ki pritiče obisku Kumrovca, legendarne rojstne vasi Josipa Broza Tita, pravi ravno Šole. »Računajte na nas.«

Bizeljski griči nekako dušijo signale slovenskih radijskih postaj, tam v Podsredi, skoraj neopazni, od sveta odrezani vasi, kjer je na svet privekala najpomembnejša jugoslovanska mama vseh časov, Titova mama Marija, je radijski anteni uspelo ujeti le tretji program hrvaškega radia. GSM-telefoni tu seveda obmolknejo. Afera Zavreč – obveščevalca brez orientacije in izgubljeni kombi – se mi je za trenutek zdela celo ... logična. Slovensko-hrvaška meja je v teh krajih res nevidna. Večdesetletna ugibanja, ali je bil Tito bolj Slovenec ali bolj Hrvat, in modernejša, ki se lotevajo omenjenih državnih meja, očitno razrešujejo dolgi megaherčni valovi. Bolje kot valovi Šotele, v kateri se je maršal tako rad gol namakal. Podsreda je, sodeč po radijskih valovih, očitno hrvaška. Kumrovec pa je bil tako ali tako vedno njihov.

»Zagreb nam je veliko bližje kot Ljubljana,« trdijo tako na levem kot na desnem bregu Šotele. Do Kumrovca je bil iz Podsrede le še streljaj. Točneje – mejni prehod. Ta je videti naravnost patetično. Tudi ponavadi nastrojeni in z vietnamskim sindromom udarjeni hrvaški cariniki so tu veliko bolj, hja, prijazni. Začuda ni bilo treba kazati vlečnih vrvi, zavarne luči in prazniti žepov, v katerih naj bi bilo, to je za hrvaške obmejne organe pač samoumevno, nekaj gramov marihuane in kakšen ecstasy.

»Bok, dečki, kam pa kam?«

»Aaaa ... V Kumrovec!«

»E, kod Staroga, a ... Verjetno se šalite?«

»Ma ne, zanima nas, kakšen je spominski center zdaj ...«

»Vse je mrtvo, dragi moji. Vse. To je naselje duhov,« je šokantno čuteče godrnjal hrvaški carinik. Postaven mož, ki mu pretekli čas ne predstavlja večjih težav.

»E, potrebujete turistično vizo,« se je skušal pošaliti. Dodal je še – ravno je bilo dvanajst – da sva danes šele deveti in deseti potnik, ki prestopata mejo.

Biti carinik je včasih res preprost posel.

Prvo, kar me je na hrvaški strani meje, le kakih petdeset metrov od carinarnice, zbudlo v oči, je bilo nogometno igrišče, manjši štadion, ki se ga ne bi sramoval kakšen slovenski prvotigaš, zgradili pa so ga za gojence kumrovške politične šole. Kazalo je kaj klavarno, v samem bistvu pa docela simbolno podobo; pozabljeno, zaraščeno in osamelo je napovedovalo obisk mesta duhov.

V Kumrovcu so zamenjali trenerja. Spremenili barvo dresov. In se preselili v – tako ali drugače – drugo ligo. Občinstvo je odšlo drugam. Gledat papeža, na primer. Od meje do središča kraja je le slab kilometer. Slab kilometer poti, ki je videti kot ogromen, tako rekoč večern park, v katerem nešteto razpadlih klopč, ki so še ne tako davno nazaj ponujale počitek milijonom obiskovalcev Titovega rojstnega kraja, čaka na boljše čase. Mimogrede, Titovo rojstna hiša je bila za pravovernega Jugoslavana svojčas to, kar je za pravovernega Slovenca Triglav ali za muslimana Meka. Romarsko središče, ki dokončno zapolni in upraviči bivanje. Ja, eksistencialni pojgi.

Slabo desetletje po vseh mogočih spremembah je Kumrovec pokopališče revolucije, komunizma in Jugoslavije obenem. Morbidno in zastrašujoče. Neuki obiskovalci bi utegnili pomisliti, da je z bližnjo okolico doživel evakuacijo, če tu že ni nemara prišlo do kakšne ekološke katastrofe?! Vas je en sam velik osamljeni drevored. Ulice so popolnoma prazne. Lokali samevajo. Vse, kar je bilo živga v tistem popoldnevu, so bili domišljija in nostalgčni spomini. Nostalgčni, brez »jugo«. Takrat, bilo je to 1987. leta, so nas petošolčke odpeljali na končni izlet v Kumrovec. V tistem letu, ko je »Slovenec in nič več Jugoslovane« Bojan Križaj tako suvereno osvojil mali globus za zmago v skupnem slalomskem seštevku SP in je počasi že postajalo jasno, da bo šla socialistična Jugoslavija rakom zvižgat, je tudi nam, zavedno zavednim Titovim pionirčkom, padla bojna morala. Bolj kot o maršalu smo, kot se za pubertetnike spodobi, razmišljali o kopanju v bližnjem Podčetrku in sošolkah v kopalkah. Ko smo z nekulturnim vedenjem v Brozovi hiši in scela vulgarnimi vložki, ki smo jih, z lažnim pogumom seveda, vpisali v knjigo spominov, prekršili vsa, ne le šolska pravila, je počilo. **B. V.**

nedelo po svetu

Italijani in Nemci že iščejo sodišče

RIM – Italija in Nemčija iščeta izhod iz zadrege, ki jo je obema povzročil kurdski voditelj Abdulah Ocalan. Italijanom pa je življenje še bolj zagrenil nemški sklep, da ne bodo zahtevali izročitve šefa Kurdske delavske stranke. Nemški zunanji minister Joschka Fischer je v soboto pripotoval v Rim, samo en dan po obisku italijanskega premiera Massima D'Alema v Bonnu in dolgih pogovorih s kanclerjem Gerhardom Schröderjem, namenjenih prav Ocalanu.

S seboj je pripeljal tudi ekipo pravnih strokovnjakov, ki naj bi skupaj z italijanskimi kolegi ugotovili, katero je tisto doslej neobstoječe evropsko mednarodno sodišče, ki naj bi sodilo voditelju PKK namesto Nemcev ali Italijanov.

Fischerja je najprej sprejel premier D'Alema, potem pa se je štiri ure pogovarjal s kolegom Lambertom Dinijem. Ne po prvem ne po drugem sestanku udeleženci niso dali nobene izjave, kar je za italijanske razmere dokaj nenavadno, hkrati pa kaže, da je zaplet zaradi Ocalana resna in verjetno tudi nevarna zadeva.

Italijanski odzivi na nemško obnašanje ob primeru Ocalan so v soboto postali precej burni, saj predvsem opozicija očita novi nemški vladni koaliciji, da je Italijo pahnila v brezno, česar prejšnji nemški kancler Helmut Kohl ne bi nikoli storil. Dokaj ogorčeni so tudi zeleni, ki so jih razočarali enako pobarvani nemški politiki, sekretar najmočnejše stranke Levih demokratov Walter Veltroni pa vse skupaj poziva, naj Italijani tudi tokrat glede zunanje politike ostanejo složni.

V Ankari se z nemško-italijanskim dogovarjanjem ne strinjajo in opozarjajo, da mora Ocalan pred pravo sodišče, to pa mednarodno evropsko sodišče gotovo ni, saj ga sploh ni. Turška vlada je poslala v Rim kurirja, ki prinaša uradno zahtevo za izročitev kurdskega voditelja, obtožnica, ki spremlja zahtevek, pa je dolga kar 900 strani. V Rimu so povedali, da bodo seznam pač izročili pravnim strokovnjakom in sodišču, že od Ocalanovega prihoda pa je jasno, da voditelja PKK ne bodo izročili Ankari, ker v Turčiji velja smrtna kazen. **T. H.**

ZRJ in dan republike

BEograd – V ZR Jugoslaviji je tudi letošnji 29. november državni praznik – dan republike, s katerim je zaznamovana odprava monarhije in razglasitev Federativne republike Jugoslavije pred triinpetdesetimi leti. Osrednja slovesnost štiridnevnega praznovanja pa bo 1. decembra, ko bo v beograjskem kongresnem centru Sava proslava 80-letnice obstoja Jugoslavije. Vendar niti prve niti druge države ni več.

Oblasti v Beogradu so se pretekle dni več ukvarjale s pripravi in zaznamovanje osemdesetletnice obstoja Jugoslavije kot s proslavo uradnega državnega praznika dneva republike, kar je seveda poseben paradoks. Prestolonaslednik in regent Aleksander Karadorjević je namreč 1. decembra 1918 potrdil sporazum o združitvi Srbov, Hrvatov in Slovencev in razglasil Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev (SHS).

Uradna Podgorica se priprav na slovesnost ni hotela udeležiti in jo bo najverjetneje bojkotirala.

Za mnoge Črnogorce, še posebno za zgodovinarje, je 1. december 1918 »črni dan«, kajti tedanja samostojna in neodvisna Črna gora naj bi »prodala« svojo državnost (in nacionalnost) večji in močnejši Srbiji ter se z njo združila v kraljevino, v kateri so seveda prevladovali Srbi.

Predsednik srbske skupščine Dragan Tomić je dejal, da »ideja jugoslovanstva ne more umreti in bodo tudi nove generacije dojele, da je na območju, kjer nas povezuje marsikaj, treba živeti skupaj«. Tomić je prepričan, da bo ideja jugoslovanstva vnovič vzniknila tudi v tistih republikah, ki zdaj odločno zavračajo tako ime kot pojem Jugoslavije.

Hkrati pa je jugoslovanska vlada predlagala, da se uvedejo stara/nova zvezna odlikovanja in nagrade, kot so: za zasluge, za hrabrost, odlikovanje velike zastave, bojne zastave ... medalje Miloša Obilića, Vuka Karadžića, Nikole Tesle, Njegoša ter celo medalje za ribiče, gozdarje, za delo ipd. **B. J.**

Oboroženi Albanci na Kosovo

PRISTINA – Skupina oboroženih Albancev naj bi včeraj prek albansko-jugoslovanske meje vstopila na Kosovo. Potem ko so jih opazile jugoslovanske obmejne enote, naj bi Albanci odvrgli orožje in zbežali v smeri proti vasi Ljubidža na jugozahodu Kosova. Pripadniki obmejnih enot ZRJ so na območju našli kakih 20 avtomatskih pušk. Na kraj dogodka so se napotili tudi člani diplomatske opazovalne misije. **STA**

Minister Insulza ni obiskal Pinocheta

LONDON – Čilski zunanji minister Jose Miguel Insulza, ki je na obisku v Londonu, da bi britansko vlado pregovoril, naj nekdanjemu čilskemu diktatorju Augustu Pinochetu dovoli vrnitev v domovino, ni obiskal generala Pinocheta. Minister je pojasnil, bi s tem »zasejal razdor« med privrženci in nasprotniki Pinocheta v Čilu. Je pa na novinarski konferenci izrazil obžalovanje, da se vlada v Londonu »skriva za sodnim postopkom, ki je v teku«, saj je treba po njegovem mnenju v določenem trenutku izraziti politične argumente. **STA**

tedensko ogledalo

Ribička v mreži

Ljubljana – Finska bo še naprej edina v Evropi z obrambno ministrico, saj je Podobnikov ponovljen predlog, da bi državna sekretarka Marija Ribič prevzela vodenje obrambnega ministrstva, nesprejemljiv za dr. Drnovška in tokrat tudi za opozicijo. Tri mesece bo obrambno področje vodil minister dr. Alojz Marinček. Na slovenskih cestah bo gneča do 2. decembra, ko bo zadnji tuji vojak z vaje Nata zapustil Slovenijo.

Ponedeljek, 23. novembra

Vezi z Veliko Britanijo. Med uradnim obiskom v Sloveniji je britanski zunanji minister Robin Cook v Ljubljani (na Cankarjevem nabrežju) odprl prostore Britanskega sveta. Gostitelje je opozoril, da je kritična ocena Evropske komisije (Slovenija zamuja pri usklajevanju svoje zakonodaje z evropsko) lahko predvsem spodbuda za pospešeno delovanje na tem področju. Minister Cook je obljubil podporo Sloveniji pri vključevanju v EU in v Nato, če se bo in ko se bo še širil.

Pol županov v mestnih občinah. Od 10 mestnih občin je v Ljubljani prepričljivo v prvem krogu vse nasprotnike potolkla Viktorija Potočnik (LDS). Nove župane že imajo v Slovenj Gradcu (Janez Komljanec, skupina volilcev), Murski Soboti (Anton Slavic, LDS), Velenju (Srečko Meh, ZLSD), na Ptuj (Miroslav Luci, SDS). V mestnem svetu Ljubljane je LDS od 45 mest dobila 16 sedežev, SDS 10, ZLSD 8, SKD 4, Desus in SLS po 2, DS, SNS in Lista Branka Gradišnika rad imam Ljubljano po en sedež. S tem je končana neučinkovita desničarska svetniška vladavina v metropoli, katere rezultat je, na primer, da aprilska seja mestnega sveta še ni končana.

Torek, 24. novembra

Obisk pri prijateljski tekmi. Predsednik Milan Kučan se je z gostiteljem Lennartom Merijem v Talinu pogovarjal o vključevanju obeh držav v evroatlantske povezave in sodelovanju med Estonijo, ki je enako kot Slovenija v prvi skupini kandidat za EU, in Slovenijo. Predsednika sta ocenila odnose med državama, ki sta si podobni, kot odlične. Govorila sta tudi o vlogi malih narodov v Evropi, ki so po Kučanovih besedah vest Evrope in ne bi smeli prevzeti vloge molčeče manjšine.

Kandidatka Ribičeva, začasno Marinček. SLS je za novo obrambno ministrico predlagala Marijo Ribič (ni članica SLS., diplomirano ekonomistko, sedanjo državno sekretarko obrambnega ministrstva, pristojno predvsem za proračunski denar. Ribička, ki jo je Marjan Podobnik predlagal že enkrat prej, je tudi tokrat nesprejemljiva za premierja dr. Janeza Drnovška, z njim se strinja celo opozicija. Dr. Drnovšek je za tri mesece pooblastil ministra za znanost in tehnologijo dr. Alojza Marinčka, da začasno (vsaj dopoldne) vodi še ministrstvo za obrambo. Med novimi kandidati za ministra omenjajo Marjana Senico, 52-letnega dipl. inž. strojništva, ki ga na Ravnah podpirata tako SLS kot LDS.

Krapež se najslajše smeje. Bivši minister v odstopu Alojz Krapež, ki je sicer brezvezniško preklical svoj odstop, se lahko vsem (zlasti predsedniku SLS Marjanu Podobniku) smeje v brk, saj bo še do 24. maja 1999 dobival lepo ministrsko plačo (v skladu z zakonom).

Izjavi tedna

Milan Kučan: Ministrstvo za obrambo je lahko le takšno, kot ga potrebuje demokratična država, ne more pa biti takšno, kot ga želi imeti nekdo od slovenskih politikov.

Marjan Podobnik: V SLS imamo dobre kandidate, a če drugi najboljše zavrnejo in popustijo šele pri tretjem, četrtem ali petem kandidatu, so za izbiro soodgovorni – kot so bili pred pol leta za kandidature Alojza Krapeža.

Vlada. Ker je nedavno neurje s poplavami povzročilo za 43,6 milijarde tolarjev škode, je vlada na korespondenčni seji predlagala, da bi iz letošnjega proračuna namenili 3,28 milijarde tolarjev za odpravo posledic (od tega milijardo tolarjev prerazporejenih iz programa gradnje avtocest).

Sreda, 25. novembra

Uradno povabilo Janezu Pavlu II. Med uradnim obiskom na Svetem sedežu v Vatikanu je dr. Boris Frlec izročil uradno povabilo predsednika Milana Kučana papežu Janezu Pavlu II., naj prihodnje leto spet obišče Slovenijo (prvi obisk je bil od 17. do 19. maja 1996), in sicer junija ob predvideni razglasitvi škofa Antona Martina Slomška za blaženega.

Castiljiv jubilej SAZU. Leta 1938 je 18 rednih članov Akademije znanosti in umetnosti (naslednice Academie Operosorum iz 17. stoletja) izvolilo tri kandidate za predsednika, jugoslovanski kralj pa je izmed njih imenoval slavista in jezikoslovca Rajka Nahtigala. Zdaj ima SAZU 72 rednih, 23 izrednih in 82 dopisnih članov, vodi jo dr. France Bernik, prvi predsednik SAZU v samostojni Sloveniji (od 14. maja 1992).

Parlament. DZ je gladko (46 glasov za, 1 proti) izglasoval zahtevo 30 poslanev SLS, SDS in SKD po razpisu predhodnega zakonodajnega referenduma o financiranju izgradnje nadomestne Termoelektrarne Trbovelj – TET 3. Vprašanje je postavljeno tako (13 računalniški vrstici), da bo 1,5 milijona slovenskih volilcev – očitno ekonomsko

vrhunsko izobraženih, da bodo razumeli za kaj gre – med redkimi v Evropi lahko odločali o gospodarski naložbi, vredni 577 milijonov mark.

Navkljub očitkom zaradi zamude, ki jih je nanizala opozicija, so poslanci tik pred koncem vaje osmih članic Nata in devetih partneric za mir v Sloveniji ratificirali memorandum o logistični podpori tej vaji (5500 vojakov, od teh 1200 slovenskih).

Čez sedem mesecev DDV. Poslanci so sprejeli (48:7) zakon o davku na dodano vrednost (DDV), ki ga bo Slovenija kot zadnja med kandidatkami za EU začela uporabljati 1. julija 1999. Temeljni davčni stopnji bosta 19-odstotna in znižana, 8-odstotna.

Četrtek, 26. novembra

Blago za blago z Ukrajino. Med obiskom dr. Janeza Drnovška v Kijevu, kjer je bil gost kolega Valerija Pustovojtenka, pogovarjal se je tudi s predsednikom Ukrajine Leonidom Kučmo, je bil govor tudi o naraščanju gospodarskega sodelovanja med državama. V prvih devetih mesecih je Slovenija izvozila za 37 milijonov dolarjev (največ zdravil in pohištva, lani vse leto 45,8 milijona dolarjev), uvozila pa za 12 milijonov dolarjev (največ preje in aluminijevega oksida, lani vse leto 10,1 milijona dolarjev). Zaradi težav z devizami v Ukrajini je precej poslov po načelu blago za blago.

Modrokrvna polkovnica v Sloveniji. Vajo Nata in pridruženih partneric v Sloveniji si je ogledala tudi polkovnica belgijske vojske Njena kraljevska visokost belgijska princesa Astrid. Ob koncu vaje je 5500 udeležencem spregovoril predsednik Milan Kučan, med gosti je bil tudi vrhovni poveljnik zavezniških sil Nata za Evropo general Wesley Clark.

Vlada. Ministri so sprejeli pogajalska izhodišča z Evropsko unijo še za šest področij: pravo gospodarskih družb, ribištvo, statistika, varstvo potrošnikov in zdravja, carinska unija (ter mednarodna razvojna pomoč).

Koprčani v Strasbourg. Koprski mestni svetniki so se odločili, da bodo zaščito svojih pravic, ki jim jih je odvzelo ustavno sodišče s prepovedjo volitev 22. novembra, poiskali pri Evropskem sodišču za človekove pravice v Strasbourg. Peticijo o državljanski zahtevi po enotni občini nje podpisalo že več kot 10.500 od skupaj 37.000 volilcev.

Petek, 27. septembra

Pospešeni pogovori s Hrvati. Ministra Metod Dragonja in Nenad Porges sta v Zagrebu pripravila meddržavni sporazum o JE Krško, katerega temelj je solastništvo. Na Otočcu se je Mitja Gaspari s hrvaškim kolegom Borislavom Škegom dogovoril, da bodo neodvisni razsodniki proučili dolg nekdanje LB (350 milijonov mark z obrestmi vred) 150.000 hrvaškim varčevalcem. V ponedeljek bo slovenski pogajalec za mejo Peter Toš v Ljubljani gostil hrvaškega kolega dr. Hrvoja Kačića, na Brniku pa naj bi se dr. Boris Frlec sestal z dr. Matejem Graničem.

Parlament. Opozicija je pri obravnavi kritičnega poročila Evropske komisije o zaostajanju Slovenije omenjala celo sabotažo, zavrnila očitke, češ da je kriva za zamudo pri usklajevanju zakonodaje (od 120 zakonov jih je vlada poslala v parlament le 24) in kritiko pripisala neusklajenosti v koalicijski. Poslanci so naložili vladi, da ugotovi odgovornost za zamude v posameznih ministrstvih in naredi ustrezne kadrovske spremembe, do 10. decembra pa mora predložiti program, ki bi omogočil, da bi nadoknadili zamuje pri usklajevanju slovenske zakonodaje z evropsko.

Turnšek poplačan. Odstopljeni obrambni minister (zaradi vohunske afere Zavrč) Tit Turnšek je postal veleposlanik na Kitajskem. Predsednik Milan Kučan je poleg tega Matjaža Šinkovca (dosedanji veleposlanik v Londonu) poslal v Bruselj kot vodjo stalne misije pri Natu, Vladimir Gašparič pa je postal veleposlanik še na Filipinih (s sedežem v Singapurju).

Prvi črnogorski urad v Ljubljani. Med obiskom v Ljubljani je črnogorski premier Filip Vujanović napovedal, da bo Črna gora v kratkem odprla v Sloveniji gospodarsko predstavništvo, zavzel pa se je tudi za čimprejšnjo vzpostavitev diplomatskih stikov med Slovenijo in ZRJ.

Dokončna resnica Drnovškove resnice. Nemški dnevnik FAZ je objavil odgovor dr. Janeza Drnovška na oceno Janeza Janše o Drnovškovi knjigi Moja resnica. Dr. Drnovšek je obvestil nemško javnost, da mu je »politični nasprotnik« Janša podtikal, zapisal polresnice in svoje trditve jemal »iz zraka«, zlasti kar zadeva Kosovo in razorožitev TO (ta se je zgodila 17. maja 1990, dva dneva po preteku Drnovškovega mandata predsednika predsedstva SFRJ). Avtor Moje resnice je poudaril, da je pisal o dejstvih, ki jih je lahko poznal samo on, in da je nekdanji nemški zunanji minister Hans-Dietrich Genscher za Drnovškova spoznanja dejal, da je to tudi njegova resnica.

Sobota, 28. novembra

Slovenski vojaški policisti v BiH. Slovenija pripravlja vod vojaške policije (27 pripadnikov), ki bo od januarja 1999 sodeloval v sestavi Sforja v BiH, je povedal načelnik generalštaba SV Iztok Podbregar. Za Kosovo predlaga Slovenija osem opazovalcev (vseh bo 2000), ne bo pa sodelovala v enotah Nata za njihovo zaščito. Na Cipru je zdaj iz Slovenije 30 pripadnikov mirovnih sil ZN, dva sta na Bližnjem vzhodu, eden pa na ločnici med Izraelom in Libanonom.

Priloge: **Vlado Šlamberger**

družabna kronika

Žlahtni Smrekarji, Prešernov zažgani nadškof

V zidnici oštirja Milana Herakoviča pri Gradinju nad Kostanjevico je leta 1985 devetdesetletnico proslavil legendarni slovenski kulturnik in politik, zdaj že pokojni Josip Vidmar. V torek bo Herakovič kot predsednik sveta krajevene skupnosti v konkurenčni gostilni Žolnir (skupaj z direktorjem galerije Bojanom Božičem) čestital za sedemdeseti rojstni dan najbolj žlahtnemu slovenskemu kulturniku Ladu Smrekarju. Slovenske Benetke, Kostanjevico na Krki, je povzdignil v največjo in najbogatejšo sodobno umetniško galerijo, z ženo Marijo sta Slovencem dala odlična sinova: sin Andrej, doktor filozofije, ki je študiral na Harvardu, je direktor Narodne galerije v Ljubljani, drugi sin Borut (klavir in dirigiranje je diplomiral na glasbeni akademiji, obenem pa ima tudi diplomu pravnika) je direktor ljubljanske Opere.

V sredo, 3. decembra, na njegov rojstni dan, se bodo začele tudi proslave v čast in slavo Franceta Prešerna, za vrhuncem februarja prihodnje leto ob stopetdesetletnici smrti velikega pesnika. K Prešernovim proslavam bo lonček pristavila tudi slovenska cerkev in potihno obudila spomin na nadškofa Antona Vovka, ki se je sto let za pesnikom rodil v Vrbi na Gorenjskem, v Prešernovi rojstni hiši, v isti izbi kot Prešeren in v isti postelji kot Prešeren. Prešernova sestra Marija (pesnik jo je klical Mina) je namreč ostala sama na Prešernovini, zato se je k njej priženil Jožef iz Črnic pri Brezjah. Za njima je domaćijo prevzel sin (tudi Jožef), ki je pri sedemtridesetih oženil petnajst let mlajšo Marijo. Imela sta devet otrok, med katerimi je Anton kot nadškof postal najbolj slaven. Med drugo svetovno vojno je rad domobranec domoljubno maševal pri svetem Jožefu v Ljubljani, leta 1947 pa odločil, da je treba brezjansko Marijo Pomagaj vrniti na Brezje. Leta 1941 so namreč Nemci izgnali tamkajšnje frančiškane in prepovedali bogoslužje. Znamenito podoba so duhovniki nekaj časa skrivali v Ljubljani in potem celo na Trsatu nad Reko, leta 1943 pa jo je nazaj prinesel sam škof Gregorij Rožman. Rdečim oblastnikom je bil po vojni nadškof Anton Vovk hudo napoti in tako se je zgodilo, da so ga dokaj vinjeni aktivisti v vagonu na železniški postaji v Novem mestu 20. januarja 1952 polili z bencinom in zažgali. Zaradi hitro gorečega celuloidnega duhovniškega ovratnika je bil nadškof hudo opečen po vratu in po rokah, kajti nihče mu ni pomagal in se je sam pogasil. Tega dogodka se nekateri vse bolj spominjajo in ni jih malo, ki bodo prihodnje leto ob ponovnem papeževem obisku v Sloveniji in razglasitvi škofa Slomška za svetnika predlagali beatifikacijo nadškofa Antona Vovka.

Dobra dela ob poplavih so bila tudi pravi balzam za ponovno župansko izvolitev v Dupleku pri Mariboru. Župan Janez Ribič je namreč mož najboljše informirane ženske v Slovenski vojski Marije Ribič, ki jo je SLS Marjan Podobnik predlagal za obrambno ministrico (po zgledu Fincev, ki so prav zaljubljeni v svojo obrambno šefinjo), šef vlade dr. Janez Drnovšek pa se je brani, saj je svetovno politiko že dovolj strah Madeleine Albright. Je pa Marija Ribič simpatična gospa z očarljivimi pegicami, ki je bila nekdanj silno stroga finančna inšpektorica, letos si je privoščila le malo prostih dni, le kot priča na poroki strankarskega kolega, sokrajana, daljnega sorodnika in poslanca Franca Kanglerja (v Dupleku velja vsaj za tako slavnega kot James Bond, saj je kot nekdanji kriminalist aretiral samega zloglasnega Vollmeierja) je menda plesala do jutra.

Predlaganje Marije Ribič za obrambno ministrico je bilo tudi Podobnikovo spravno dejanje s štajerskimi odbori Slovenske ljudske stranke (ne gre pozabiti, da je SLS najmočnejša prav med štajerskimi trdnimi kmeti in vrlimi vinogradniki). Ti pod tihim vodstvom rektorja mariborske univerze dr. Ludvika Toplaka že dalj časa pripravljajo udar v stranki, ki ji je ugled močno padel, kar se je pokazalo tudi v kratki sapi pri lokalnih volitvah. Sicer pa je Toplakova rodbina ena od najbolj številnih in trdnih družin v Sloveniji, saj se jih je letos ob petstoletnici korenin na domačiji v Mostah pri Juršincih (blizu Ptuj) zbralo nekaj sto. Samo rektor Ludvik Toplak ima deset bratov in sester, ki imajo skupaj že več kot petdeset vnukov in pravnukov, sorodnike imajo po vsej državi, po vsej Evropi in v Ameriki. Po drugi strani njegova žena, magistra filozofije in profesorica Edita Benko izvira iz bogate predvojne družine tovarnarjev iz Murske Sobote in je dobila povrnjen dober del premoženja svojih prednikov. Ugled zakoncev Benko-Toplak je velik tudi v avstrijski visoki družbi, imata številne prijatelje, redna gosta pa sta v hotelu Sacher na Dunaju (mogočno stoji nasproti slavne operne hiše), kjer so izumili znamenito sacherjevo torto z marelično marmelado.

Dr. Ludvik Toplak ima prav tako izjemen vpliv na Gorenjskem. Pod rektorat Univerze v Mariboru spada namreč tudi fakulteta za organizacijske vede v Kranju, kjer je dekan profesor dr. Jože Florjančič na županskem stolčku izgubil prijatelja Vitomirja Grosa. Štirinajst dni pred volitvami mu je Gros po lastnem predlogu izročil občinsko nagrado. Nekdaj je dekan kranjske Sorbone (tako v žargonu pravijo FOV) uspešno deloval kot partijski funkcionar, potem pa se je iz Ljubljane preselil v staro mestno jedro Škofje Loke. Službico si je našel v Kranju, kjer pod očetovim skrbnim očesom na FOV študirata njegovi hčerki, in da je družinske sreča popolna – tudi njuna fant, od katerih je eden že magistriral.

Pravi politični magisterij pa bo potreben, da se bo razrešila velika uganka, imenovana generalna državna tožilka Barbara Brezigar. Ob nepopustljivosti LDS do njenega imenovanja se kombinatorji SLS že ogrevajo za kompromis: »Če se odpovemo Brezigarjevi, hočemo direktorski stolček Darsa, ki je tolaarsko mnogo težji od tožilskega.« Jožeta Brodnika (na direktorsko mesto sta ga s priporočili pospremila direktor Slovenskih železnic Marjan Rekar in nekdanji direktor Litostroja Jože Duhovnik) naj bi na čelu Darsa zamenjal nihče drug kot osebni svetovalec vladnega podpredsednika Marjana Podobnika in arhitekt Edo Ravnikar, ki mu pripisujejo, da si je izmislil besedo udbomafija. Natančni viri dokazujejo, da jo je skoval nekdanji minister za turizem in Ravnikarjev nekdanji odvetnik Ingo Paš, ki ima kot predsednik zbornice trenutno najboljši pregled nad slovenskimi zasebnimi detektivi in varovalnimi agencijami (ti imajo precej bolj skrbno obdelane podatke o pomembnih Slovencih, kot jih je imela včasih najbolj tajna obveščevalna služba). Ob Ravnikarjevi kandidaturi za direktorja Darsa sta se pojavili tudi imeni državnega uslužbenca v parlamentu Antona Špolarja (država ga je postavila za predsednika nadzornega sveta Darsa) in nekdanjega poslanca SLS iz Kopra Žareta Pregla, ki je trenutno državni sekretar na ministrstvu za promet in zveze, kjer je šef Anton Bergauer iz štajerske ekipe SLS, ki ni zadovoljna s strankarskim ugledom.

Bratoma Podobnik, ki si trenutno nekako želita izstopa iz koalicije, namreč ni rožnato. Vedno bolj sta osamljena, celo dovolj zvesti dr. Franc Zagožen (odklonil je položaj obrambnega ministra) je vse bolj pod vplivom sorodnika Jožeta Zagožna (SDS), ob imenovanju svojih ljudi v vlado pa je Marjan Podobnik naredil enako napako kot Lojze Peterle v koaliciji prejšnjega obdobja. Evropska politična navada je, da vsak minister ob imenovanju podpiše svojemu strankarskemu šefu bianko odstopno izjavo (brez datuma), ki se jo uporabi ob morebitnem izstopu iz koalicije. **Aleksander Lucu**

Svetnik Ena Popoldan

Pravzaprav sem vesela županje Vike Potočnik – štiriletni mandat je do jutranjih ur proslavljala v hotelu Union, kjer je direktor njen nekdanji »frajer« Bogdan Lipovšek. Zmagovalnik štab pa je imel ob volitvah manjšo lepoto napako, saj je šefinja za stike z javnostjo Anuša Gaši hotela vsaj delno konkurrirati svoji vzornici, zato je kandidirala na listi svetnikov LDS v občini Pivka, vendar ni bila izvoljena (na splošno presenečenje je tam enega svetnika dobila lista rokarskega ansambla Ana Pupaden). Zanimivo, da je postojnski LDS skušal Anušo Gaši kot poslanko kandidirati že leta 1996, vendar so trezne glave le dale prednost direktorju postojnske porodnišnice dr. Aleksandru Merlu.

Želja po slavi je neizmerljiva, je prepričan tudi šestindvajsetletni kipar in slikar iz Goriških brd Sebastjan Peršolja, ki je za najlepše deklo na svetu, izbrano na Sejšelih, izdelal nekakšno žezlo, potem pa se je izkazalo, da je delo ljubljanskega arhitekta in pasarja Pavla Pirnata. Sebastjan je poslovno žilico podedoval po stari mami, ki je imela prodajno galerijo umetnin v Gorici. Prvič mu je začela utripati, ko je v Cankarjevem domu Luciano Pavarotti prepeval svoje najljubše tenorske komade. Mladenič je tedaj zaslutil priložnost za samopromocijo, zato je slavnega tenorista portretiral in mu svojo umetnino pred fotoaparati izročil (Italijan si je na upodobitvi dokaj podoben, saj je z brado in belimi zobmi videti kot nasmejan eskimski lovec).

Zavist ob uspešni karieri pravosodnega ministra Tomaža Marušiča in ambasadorskem naslovu Unicefa brata Borisa Cavazze je potegnila na listo svetniških kandidatov v Novi Gorici tudi Tatjano Marušič, rojeno Cavazza. A ker ji je spodletelo, bo ostala le ministrova žena in ambasadorjeva sestra.

Izpolnila pa so se materinske želje slikarki Dori Plestenjak, ki se je v rodni Škofji Loki odjavila in se za stalno prijavila v Piranu, kajti kot umetnico jo vedno bolj vabita morje in kraška zemlja. Ob njej je tudi sin Jan Plestenjak, pevec zabavne glasbe, vzljubil morje in zdaj ga opeva v svojih skladbah. Mamo Doro je, kot kaže, Obala res prevzela, saj si je kupila kos zemlje in posadila okoli šestdeset oljčnih dreves, in ker bo zanje skrbela povsem sama, se je vpisala celo v društvo oljkarjev. Zanimivo je, da je prišla tudi na diplomatski ples v hotel Metropol (direktor Stane Marchiotti) v Portorožu, ki ga je organizirala diplomantka MBA Ksenija Benedetti, vodil pa najbolj izobraženi šovmen na Obali Patrik Greblo, ki se je petja učil v Ameriki, skupaj z Janom Plestenjakom. Pridih dunajske aristokracije je v Portorož (ob številnih tujih diplomatih, ki imajo sedež v Ljubljani) vnesla mehiška veleposlanica Roberta Lajous (ob nedavnemu obisku je v Mehiki spremljala predsednika slovenske vlade dr. Janeza Drnovška). Njeno državo v Ljubljani kot častni konzul zastopa predsednik uprave Nove Ljubljanske banke Marko Volč, ki je – če verjame ali ne – sorodnik slikarke Plestenjakove. Njena mama je bila namreč sestra Markove stare mame. Volčeva žena Danijela, z akademskim naslovom na ekonomski fakulteti, pa je sestra Vojka Staroviča, direktorja Metropol Group, kot se po novem imenuje vse, kar spada pod okrilje hotela na portoroškem griču. Danijela je med najbolj delovnimi v klubu Sila, ki združuje žene tujcev, zaposlenih v Sloveniji. Tako se vedno vse zavrti v krogu. **Maja Remi**